

Завдання 4

До четвертого практичного завдання необхідно здійснити аналіз поезій в прозі М.Коцюбинського, В.Стефаника, Марка Черемшини, О.Кобилянської (на вибір) за схемою.

Розроблена методична система орієнтує студентів вивчати фрагментарну прозу у такій послідовності (за Н.В.Романишиною):

- жанрове маркування твору письменником (етюд, ескіз, мініатюра, дрібне оповідання, поезія в прозі, малюнок тощо) та літературознавцями;
- типологічна подібність до традиційних жанрів;
- домінування епічного сюжетно-подієвого чи ліричного плану;
- врахування своєрідності композиції (несподіваний початок, часто з кульмінації, раптовий кінець, «відкриті» сюжети);
- способи об'єктивації внутрішнього світу автора, стосунок до цього ліричного героя;
- філософічність, психологізм;
- інтерпретація глибинних значень (підтекст, художня деталь, символ);
- спорідненість способу виконання із жанрами суміжних мистецтв; характер стильового та ритмічного оформлення тощо.

Орієнтовна схема аналізу художнього нарису інакша:

- публіцистичність як ознака письменницького дискурсу (відомості про роботу митця у пресі, на телебаченні, методику добору інформації, звернення до інших художньо-публіцистичних жанрів, для еліти чи для широкого загалу творив автор);
- внутрішньожанровий, індивідуально авторський різновид нарису та способи міжжанрової, міжродової взаємодії;
- новизна фактів і новизна думки автора;
- співвідношення документалізму та вигадки, домислу;
- внутрішня тема, філософсько-психологічний підтекст описаного буденного, незначного явища з повсякденного життя;
- схильність до авторського, неповторно особистісного сприймання світу, саморозкриття чи узагальнення, об'єктивного осмислення дійсності;
- особливості функціонування знакової художньої деталі;
- белетристичні прийоми, елементи художнього мислення автора тощо.

Вивчати літературні твори малої прози на основі фольклорних жанрів рекомендовано за такою схемою:

– повідомлення інформації з життєпису письменника про контакти із усною традицією;

– проблема використання фольклорної генологічної схеми (вказує авторський жанровизначальний заголовок чи підзаголовок, форма оповіді «з народних уст», написане в період становлення національної прози, «матриця» твору має паралелі в уснопоетичних структурах тощо);

– розпізнавання виду запозичення (чи кількох видів, як у синкретичних жанрах);

– спосіб обробки фольклору: інкрустаційний або етнографічно-описовий чи синтезний (за Г.Д. Вєрвесом);

– визначення типологічних рис, які зближають літературний твір із уснопоетичними протомоделями;

– уточнення специфічних рис поетики твору (звертаємо увагу на збагачення прототексту власними ситуаціями, образами; спробу досягнути глибину фольклорної фабули; оцінюємо інтенсивність відстоювання автором власної світоглядної позиції, його індивідуальний стиль, багату у лексичному й фразеологічному аспектах мову; можливо, трансгресію психології, філософії, філології та ін.; гумористичне розкриття теми тощо);

– аналізований твір є стилізацією під фольклор чи автентично конструйованим архаїчним текстом тощо.